

83. møde.

Onsdag den 9. april kl. 13.30.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler socialministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Sygedagpenge).

Udvalget til at drøfte problemer og modtage information vedrørende en ny storlufthavn og en fast forbindelse over Øresund har afgivet betænkning over forslag til lov om udbygning af Københavns lufthavn. Eksemplarer er omdelt.

Under henvisning til § 5 i lov nr. 197 af 16. juni 1961 om øget statsstøtte i forbindelse med Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde fremsender ministeren for offentlige arbejder med skrivelse af 1. april d. å. årsberetning med regnskab for SASs driftsår 1. oktober 1967 til 30. september 1968. Ministerens skrivelse og årsberetningen er omdelt.

Medlem af folketinget Chr. Rasmussen har meddelt mig, at han ønsker til landbrugsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren at tage initiativ til en ændring af loven om oprettelse, sammenlægning samt supplerung m. m. af mindre landbrug således, at pantsætningsgrænsen for de lån, der kan ydes, nedsættes fra 120 til 100 pct. af ejendomsværdien inden den 14. alm. vurdering?“

Medlem af folketinget Poul Dalsager har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren overveje muligheden af at indsætte en ankemulighed i loven om

omsorg for invalidepensionister og folkepensionister?“

Spørgsmålene er optaget på dagsordenen for tingets spørgetid i dag.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Socialministeren (Nathalie Lind): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Sygedagpenge).*

Hovedsigtet med lovforslaget er en forhøjelse af satserne for dagpenge til lønarbejdere under sygdom og en forlængelse af den periode, i hvilken dagpenge kan udbetales.

Maksimumssatserne for dagpenge udgør i dag 50 kr. for forsørgere, 40 kr. for ikkeforsørgere over 18 år og 20 kr. for ikkeforsørgere under 18 år, hvortil kommer 1 kr. pr. dag, når sygdommen varer over 3 uger.

Som allerede bebudet i åbningstalen finder regeringen det påkrævet, at sygedagpengene — der er lavere end både arbejdsløshedsdagpenge og ulykkesforsikringsdagpenge — forhøjes. Det her fremsatte forslag går ud på, at satserne fra 1. oktober 1969 forhøjes fra 50 kr. til 67 kr. 50 øre for forsørgere, fra 40 kr. til 54 kr. for ikkeforsørgere over 18 år og fra 20 kr. til 27 kr. for ikkeforsørgere under 18 år. Med denne forhøjelse vil dagpengemaksimum for forsørgere efter sygeforsikringsloven svare til det maksimale dagpengebeløb efter arbejdsløshedsloven pr. 1. april 1969, og forslaget er således et vigtigt skridt i retning af en harmonisering af de forskellige dagpenge-regler.

Regeringen er fuldt opmærksom på, at en mere varig løsning må bestå i, at dagpengene i højere grad end efter de gældende regler er afpasset efter den enkeltes indtægtstab på grund af sygdom, arbejdsløshed eller ulykke. En sådan ordning forudsætter imidlertid, at bidragenes størrelse afpasses efter dagpengenes størrelse, og den rejser i

[Socialministeren.]

det hele taget en lang række problemer, både finansielle og administrative. Disse spørgsmål overvejes som bekendt i socialreformkommissionen, og som jeg nævnte her i tinget den 30. januar i år under behandlingen af forslaget til folketingsbeslutning om ændring af sygeforsikringsloven m. v., er arbejdet i denne kommission nu så langt fremme, at man regner med at komme med en betænkning bl. a. om dagpengespørgsmål i sommeren 1969. En videregående løsning af dagpengeproblematikken må derfor afvente resultatet af socialreformkommissionens overvejelser.

Jeg har dog fundet anledning til allerede nu at fremsætte forslag om en yderligere forbedring af dagpengeordningen; det drejer sig om en forlængelse af den periode, i hvilken der kan udbetales dagpenge. Siden sygeforsikringslovens ikrafttræden har dagpenge kunnet ydes i et halvt år inden for ét år. Der forekommer imidlertid ikke helt få tilfælde, hvor ydelsen af dagpengehjælp i kun et halvt år er utilstrækkelig; og der stilles derfor forslag om at åbne adgang til dagpenge i et helt år inden for et tidsrum af to år. Det må dog fremhæves, at denne mulighed for at oppebære dagpenge i længere perioder understreger betydningen af, at der så tidligt som muligt gøres en kraftig indsats for at bringe den syge tilbage til arbejdslivet, f. eks. gennem revalidering.

Udgifterne til dagpenge til lønarbejdere skal efter loven tilvejebringes dels ved bidrag fra arbejdere og arbejdsgivere, dels ved tilskud fra staten. Loven bestemmer, at arbejderne og arbejdsgivernes bidrag skal dække ca. $\frac{5}{6}$ af udgifterne.

Samtidig med de foreslåede forhøjelser af dagpengene stilles der forslag om, at arbejderne bidrag til dagpengefonden forhøjes med 1 øre til 5,5 øre pr. arbejdstime, og at arbejdsgivernes bidrag forhøjes med 2 øre til 11 øre pr. arbejdstime.

Spørgsmålet om dagpengeforhøjelsen og om størrelsen af arbejdsmarkedets bidrag til dagpengeordningen har som foreskrevet i sygeforsikringsloven været forhandlet med LO og Dansk Arbejdsgiverforening, der først har ment at kunne tage stilling til sagen, efter at mæglingsforslaget på arbejdsmarkedet var fremsat. Dette er grunden til, at nærværende forslag først fremsættes nu.

Under drøftelserne har LO kunnet give tilslutning til lovforslaget, medens Dansk Arbejdsgiverforening har ment at måtte tage afstand fra, at dagpengene forhøjes så meget som foreslået.

Med de foreslåede ændringer må man regne med, at de samlede udgifter til lønarbejderdagpenge vil ligge på omkring 400 mill. kr. om året, hvoraf staten kommer til at betale 189 mill. kr. eller lige ved halvdelen, medens sygeforsikringsloven som nævnt bestemmer, at arbejdsmarkedets bidrag til ordningen skal fastsættes således, at bidraget dækker ca. $\frac{5}{6}$ af udgifterne. På denne baggrund, og da der i øvrigt gennem årene fra lovens vedtagelse i 1960 har været store afvigelser fra lovens fordelingsnorm, kan det ikke være rigtigt fortsat at have en sådan fordelingsnorm i loven, og der stilles derfor forslag om, at den pågældende bestemmelse udgår af loven.

Jeg ønsker dog i denne forbindelse at understrege, at selv om lovens fordelingsnorm ikke for tiden kan opretholdes, er det ikke hermed sagt, at staten til stadighed skal bære så stor en andel af udgifterne, som der nu bliver tale om. Det er et spørgsmål, der må tages op til en ny og selvstændig vurdering, når der senere skal tages stilling til den kommende dagpengereform på grundlag af arbejdet i socialreformkommissionen.

Ligesom ved tidligere lovforslag om ændring af dagpengesatserne under lønarbejderdagpengeordningen er det yderligere foreslået, at det højeste beløb, der kan sikres gennem sygekassen som frivillige dagpenge, forhøjes til samme beløb som dagpengesatsen for lønarbejdere, der er forsørgere, altså til 67 kr. 50 øre. Samtidig foreslås det at forhøje satsen for dagpenge til ikke-selv-erhvervende husmødre fra 25 kr. til 30 kr.

Statens merudgift ved lovforslaget anslås i alt at ville udgøre 69 mill. kr. om året. Da det foreslås, at loven træder i kraft 1. oktober 1969, vil merudgiften i 1969-70 blive 45 mill. kr.

Til sammenligning kan nævnes, at arbejderne og arbejdsgivernes merudgift anslås til 39 mill. kr. om året, fordelt med 13 mill. kr. på arbejderne og 26 mill. kr. på arbejdsgiverne.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Hanne Reintoft* til handelsministeren:

„Agter ministeren, bl. a. under hensyn til den sidste tids begivenheder, at foranledige regler om, at søfolk, der ikke ønsker at sejle i krigszoner, på statens regning kan få fri hjemrejse?“

Hanne Reintoft: Begivenhederne i den sidste tid omkring sejlads i krigsramte zoner har med tragisk effekt vist nødvendigheden af at revidere reglerne omkring danske søfolks mulighed for at deltage i sådan sejlads på aldeles frivillige vilkår.

Det må her tages i betragtning, at mange søfolk er forhyret på sådanne vilkår, at de ikke ved påmønstringen nøjagtig ved, hvordan det skib, de er forhyret på, skal dirigeres. I det lovforslag om ændring i sømandsloven, jeg har fremsat i denne folketingsssamling, foreslås det, at rederne og staten deler udgifterne til sømandens hjemrejse, hvis han ønsker at rejse hjem på grund af sygdom eller krigstilstand i den havn, til hvilken skibet er bestemt, f. eks. som tilfældet har været, en havn i Vietnam.

Det har været umuligt for søfolkene at få en rimelig aftale med rederierne, lige så umuligt som at gennemføre en ordentlig erstatning til eventuelle efterladte familier for tab af forsørger, idet vi her må konstatere, at man i Dansk Rederiforening har låst sig fast i en unøgtelig hårrejsende nedvurdering af et menneskes værdi.

Forhandlingerne om et ordentligt risikotillæg til de søfolk, der vil påtage sig risikoen, har også været meget vanskelige. Det turde være rimeligt, om rederierne, der ganske frit kan beordre deres skibe og dermed skibenes besætning vilkårligt hvordan, og til hvilken risiko de ønsker, har en del af udgifterne til hjemrejse for søfolk, der ikke vil påtage sig risikoen. Det har imidlertid været ganske umuligt — jeg kan forstå, det også må være umuligt for ministeren — at få en fornuftig ordning med rederiforeningen, hvorfor det må være helt rimeligt, at staten påtager sig en loyal fortolkning af sømandslovens § 36 og sørger for fri hjemrejse for den sømand, der i

henhold til denne paragraf i sømandsloven forlanger sin afsked.

Jeg er klar over, at søfolkens organisationer har forhandlet med ministeren om dette problem og tilsyneladende fået et, skal vi sige særdeles henholdende svar, der på ingen måde løser de problemer, der er akutte og daglige for en række danske søfolk. Jeg vil derfor bede ministeren oplyse, om regeringen har konstruktive planer til løsning af dette helt berettigede krav, eller om man fortsat har tænkt sig at holde sagen hen.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Det spørgsmål, fru Hanne Reintoft har rejst, har jo været drøftet flere gange i det høje ting, bl. a. i forbindelse med det lovforslag, spørgeren på egne og hr. Kai Moltkes vegne den 4. oktober 1968 fremsatte om ændring i sømandsloven, bl. a. dennes § 36. Jeg kan herom henvise til mine bemærkninger ved lovforslagets første behandling i folketinget; det var den 1. november 1968, Folketingstidende sp. 1321. Ifølge de gældende regler, som findes i sømandslovens § 36, kan en sømand kræve afsked, hvis der er fare for, at hans skib vil blive opbragt af krigsførende eller udsat for krigsskade, eller hvis en sådan fare er blevet væsentligt forøget. Disse regler hjemler kun en fratrædelsesret og giver ikke ret til fri hjemrejse.

Begivenhederne ved Saigon den 16. marts hvor et dansk skib blev beskudt, hvorved en kvindelig radiotelegrafist blev dræbt og 3 besætningsmedlemmer såret, som er anledningen til, at fru Hanne Reintoft på ny rejser spørgsmålet, har også foranlediget en henvendelse til mig fra de søfarendes organisationer, og jeg har senest ved et møde den 28. marts i år drøftet spørgsmålet med dem. Der var her enighed om, at denne begivenhed ikke var omfattet af sømandslovens § 36, idet der var tale om et skib, som sejlede i fast rutefart på Saigon.

Om der i de af § 36 omfattede tilfælde, f. eks. pludseligt opståede krige, omdestineringer til farezoner o. lign., kan foreligge situationer, hvor en økonomisk bistand til hjemrejse kunne forekomme ønskelig, lader sig naturligvis diskutere. Spørgsmålet er da imidlertid bl. a., hvem der i givet fald skal yde denne bistand, og herom var det måske

[Handelsministeren.]

ikke helt urimeligt at forestille sig, at de søfarende selv som hjælp til selvhjælp dannede en slags pool eller fond til hel eller delvis finansiering af sådanne hjemrejser. En sømand, der afmønstres i udlandet i medfør af § 36, vil næppe heller komme i den situation, at han af økonomiske årsager ikke kan rejse hjem. Jeg er helt sikker på, at udenrigstjenesten vil bistå en sømand i en sådan situation på enhver måde og i givet fald sørge for hans hjemrejse mod udstedelse af refusionserklæring for de med rejser forbundne udgifter.

I 1966 blev der nedsat en kommission til revision af sømandsloven. Kommissionen, hvori såvel redere som søfarende er repræsenteret, har endnu ikke afgivet betænkning, og som jeg sagde det under første behandling af førnævnte lovforslag den 1. november 1968, mener jeg stadig, at det her fremdragne spørgsmål bør indgå i kommissionens overvejelser og afvente en indstilling fra denne. Det samme har jeg sagt til de søfarendes organisationer, men da kommissionen, så vidt jeg er orienteret, ikke står umiddelbart over for en afslutning af arbejdet, ser jeg gerne, at kommissionen afgiver en delbetænkning til handelsministeriet om sømandslovens § 36, og det er mit indtryk, at de søfarendes repræsentanter i kommissionen snarest vil tage spørgsmålet op dér.

Jeg kan derfor besvare fru Hanne Reintofts spørgsmål med, at jeg ikke i øjeblikket agter at foretage videre i denne sag, men vil afvente et udspil fra sømandslovskommissionen.

Hanne Reintoft: Det er lige så umuligt for mig som for søfolkene organisationer at være tilfreds med ministerens svar. For det første er problemet akut; det kan jo ikke nytte noget at sige, det er et problem, der ikke for øjeblikket kan ordnes. For det andet må man huske, hvis man virkelig vil mené, at søfolkene selv skulle danne en pulje til at betale hjemrejse, at det dog er rederierne, der ganske frit kan dirigere skibene, hvorhen det passer rederen; det er jo ikke søfolkene, der dirigerer dem hen i de farlige zoner. For det andet har søfolkene et meget stort lavtlønsproblem: mange af dem har en løn på 1.700-1.800 kr. § 36 er

fuldstændig fiktiv. Ingen sømand kan i Vietnam tage sin afsked og selv rejse hjem, han har simpelt hen ikke pengene til det.

Endelig var det fristende at spørge — det er et tillægsspørgsmål, og det kan være jeg hellere skal vende tilbage til det en anden gang: hvis begivenhederne i Saigon ikke falder ind under dette problem, burde man så ikke overveje at skubbe aldeles voldsomt på rederiforeningen for at øge risikotillægget? For at risikoen har været stor, har i hvert fald vist sig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden: Efter anmodning fra spørgeren skal jeg udsætte et af hr. Jørgen Peder Hansen til handelsministeren stillet spørgsmål til en senere spørgetid i tinget, og vi går herefter til et af fru Hanne Reintoft til forsvarsministeren stillet spørgsmål.

Af *Hanne Reintoft* til forsvarsministeren:

„Vil ministeren oplyse, om dansk deltagelse i NATO-manøvren Bold Adventure har været i overensstemmelse med regeringens hidtidige forsikringer om, at der i fredstid ikke vil være placeret atomvåben på dansk territorium?“

Skriftlig begrundelse:

Når spørgsmålet rejses, skyldes det massive forlydender i befolkningen med deraf følgende utryghed om, at bl. a. engelske tropper under de nævnte NATO-øvelser her i landet skulle have været forsynet med taktiske atomvåben og transportmidler hertil.

En sådan usikkerhed må rejse tvivl, om noget sådant kan ske med regeringens biligelse eller eventuelt uden dens viden, hvilket på ny må rejse spørgsmålet, hvad regeringen i givet fald vil foretage sig, hvis en sådan tilsidesættelse af dansk suverænitet har fundet sted.

Forsvarsministeren (Ninn-Hansen): Over for fru Hanne Reintoft kan jeg bekræfte, at den øvelse, der har været afholdt, Bold Adventure, har været afholdt i overensstemmelse med regeringens hidtidige forsikringer om, at der i fredstid ikke vil være placeret atomvåben på dansk territorium.

[Forsvarsministeren.]

Fru Hanne Reintoft nævner i sin skriftlige begrundelse, at der har været forlydender fremme om, at engelske tropper under denne øvelse her i landet skulle have været forsynet med taktiske atomvåben og transportmidler hertil. Dertil kan jeg sige, at det er overhovedet ikke rigtigt; der foreligger ikke noget som helst herom.

I øvrigt vil jeg gerne sige, fordi det omtales, at NATO-øvelsen har været afholdt her i landet, at det har den ikke. Den blev holdt i Slesvig-Holsten med engelsk og dansk deltagelse, og de britiske styrker, der deltog i øvelsen, blev før og efter deltagelsen i øvelsen i Slesvig-Holsten transporteret gennem dansk område; disse styrker medførte altså som nævnt ikke atomvåben.

Hanne Reintoft: Jeg har fået det traditionelle svar fra forsvarsministeren, når vi diskuterer dette ømtålige spørgsmål, og vil lige slå et par enkelte ting fast.

For det første har der jo i Nordjylland været en militærøvelse i tilknytning til de militærøvelser, der har fundet sted i Slesvig-Holsten. Jeg tror ikke, ministeren vil benægte, at de engelske tropper, der har deltaget i NATO-manøvrerne, normalt er udrustet med taktiske atomvåben. Ministeren mener altså at kunne stå inde for, at de lægger dem fra sig ved de danske grænser og tager dem på sig igen, når de kommer til Slesvig-Holsten. Det må vi jo så tage for, hvad det er. Vi ved i hvert tilfælde, at man i andre lande har militærøvelser, hvor taktiske atomvåben indgår.

At der kan opstå uro i befolkningen, er vel heller ikke underligt. Dels er opfattelsen af NATOs rolle i stigende grad negativ, begrundet i historiske kendsgerninger, dels har bl. a. også et ålborgensisk dagblad for ligesom at popularisere øvelserne i Nordjylland gennem reportager fra disse spredt en hel del usikkerhed i den lokale befolkning om, hvilke våben der anvendtes.

Endelig er befolkningens tillid til, at vi ikke har atomvåben her i landet, selvfølgelig svækket af den kendsgerning, at vi har fremføringsmidler til atomvåben, hvad jeg heller ikke venter ministeren vil benægte. Men jeg kan forstå, at ministeren stadig ønsker at give befolkningen regeringens garanti for, at der ikke er atomvåben,

heller ikke taktiske våben, hverken stationært eller midlertidigt, på dansk grund, at vi altså udelukkende har fremføringsmidler til atomvåben.

Forsvarsministeren (Ninn-Hansen): Den garanti har jeg jo givet med mit svar, og jeg giver den gerne igen. Jeg giver den også gerne, næste gang fru Hanne Reintoft ønsker at spørge mig om dette.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Holmberg* til justitsministeren:

„Hvorned begrundet ministeren, at der er givet militære køretøjer dispensation fra de almindelige bestemmelser om retningsviserblinklys?“

Holmberg: Jeg har tidligere spurgt ministeren, hvorfor de militære køretøjer åbenbart har fået dispensation fra de almindelige bestemmelser om retningsviserblinklys. Det er nemlig i dag, den 9. april, 1 år siden, vi i justitsministeriets bekendtgørelse kunne læse, at de motorkøretøjer, der ikke allerede var forsynet med blinklys, skulle have det påmonteret fra den 1. oktober 1968. Som det blev anført: selv om bestemmelsen naturligvis måtte påføre ejerne af de pågældende køretøjer både ulejlighed og udgift, fandt man, at betydningen af færdselssikkerheden mere end opvejede dette, og det er jeg ganske enig i, netop det færdselssikkerhedsmæssige.

Men nu ét år efter bekendtgørelsen kan vi endnu se militære køretøjer uden disse retningsviserblinklys. Jeg var selv ude for det for et stykke tid siden i bil over Sjælland: en militær jeep drejede af, ikke uforsvarligt, men den havde ikke påmonteret retningsviserblinklys, hvad der efter min mening i sig selv er uforsvarligt; der stod ganske vist på et skilt: bag på vognen, at vi skulle passe på, for der var ingen blinklys på vognen.

Jeg har i dagspressen set, at militæret har udtalt, at man i det år, der er gået, ikke har kunnet overkomme udskiftningen. Jeg spørger derfor justitsministeren — dispensationen har de åbenbart fået, så det er jo intet spørgsmål — om det af hensyn til færdselssikkerheden egentlig er en fyldestgørende begrundelse, at man ikke har

[Holmberg.]

kunnet overkomme udskiftningen. Har de virkelig så travlt inden for militæret?

Justitsministeren (Thestrup): Kravet om retningsviserblinklys på alle motorvogne og på påhængs- og sættevogne hertil er indført med virkning fra den 1. oktober 1968, efter at der allerede fra den 1. januar 1966 var indført krav om retningsviserblinklys på alle nyregistrerede vogne. Derimod er der endnu ikke stillet krav om retningsviserblinklys på traktorer, motorredskaber, traktorpåhængsvogne og de såkaldte påhængsredskaber; men for disse ganske specielle køretøjer vil der dog i nær fremtid blive stillet krav om blinklys, i det omfang køretøjerne nu har retningsviservingler.

Nu anvendes der inden for forsvaret en hel del køretøjer, som forholdsvis sjældent kommer på vejene; og som de almindelige regler om køretøjers indretning og udstyr vanskeligt kan passe på; derfor har justitsministeriet med hjemmel i færdselslovens § 10 i 1960 udsendt en bekendtgørelse, hvorefter hærens materielkommando kan dispensere fra disse bestemmelser om køretøjers indretning og udstyr og bl. a. fra bestemmelserne om tegngivningsapparater, når køretøjets særlige konstruktion eller anvendelse gør det nødvendigt.

I forbindelse med gennemførelsen af kravet om retningsviserblinklys på motorvogne og påhængs- og sættevogne hertil har hærens materielkommando i medfør af den nævnte bekendtgørelse dispenseret fra kravet om retningsviserblinklys, for så vidt angår nogle bestemte typer af forsvarets krigsmæssige køretøjer, hvoraf visse i øvrigt er af en sådan særlig beskaffenhed, at de i en vis forstand kan sidestilles med traktorer og motorredskaber, for hvilke kravet om blinklys som nævnt endnu ikke gælder. De køretøjer, der er dispenseret for, er køretøjer, der kun ganske undtagelsesvis anvendes uden for de militære områder. Motorføreren er instrueret om, når sådanne køretøjer undtagelsesvis anvendes på vejene, da at udvise ganske særlig agtpågivenhed.

Forsvaret har imidlertid fremskyndet monteringen af retningsviserblinklys mest muligt, men det vil være lidt, inden den er fuldt gennemført.

Holmberg: Jeg må jo takke ministeren for svaret, men vil stadig hævde, at det efter min mening ingen god begrundelse er, der er givet, for ikke at sige, det er en dårlig begrundelse. Det forekommer mig egentlig ufatteligt og uforståeligt, at det skulle være mere vanskeligt for offentlige institutioner at efterleve offentlige bestemmelser end for andre — jeg kan da godt sige: tværtimod. Det drejer sig nemlig om trafiksikkerheden, og kravene er stillet af hensyn til borgerne. Forklaringen om, at det er vogntyper, som sjældent kommer på vejene, gælder dog ikke de militære jeeps, som vi ser og ofte har set i store kolonner for ganske nylig; de færdes i høj grad på vejene.

Selv om det kunne være rimeligt med en form for udsættelse, kan jeg forstå, at i den udsættelse, de har fået, er der ikke bestemt noget om, hvornår de skal have retningsviserne udskiftet. Derfor må jeg endnu en gang spørge ministeren: mener ministeren ikke, det ville være rimeligt, om der nu blev sat en frist, så vi i alle tilfælde kunne have sikkerhed for, at de militære køretøjer, der færdes på vejene, inden så længe bliver forsynet med disse retningsviserblinklys?

Justitsministeren (Thestrup): Jeg kan sige til hr. Holmberg, at forsvarsministeriet har oplyst, at af de enkelte køretøjer, der endnu ikke er forsynet med blinklys, vil de sidste være det inden udgangen af dette år. Fra 1. januar 1970 vil de alle være forsynet med blinklys.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Chr. Rasmussen** til landbrugsministeren:

„Agerministeren at tage initiativ til en ændring af loven om oprettelse, sammenlægning samt supplerung m. m. af mindre landbrug således, at pantsætningsgrænsen for de lån, der kan ydes, nedsættes fra 120 pct. til 100 pct. af ejendomsværdien inden den 14. alm. vurdering?“

Chr. Rasmussen: Over for landbrugsministeren behøvede jeg vel egentlig ikke at motivere mit spørgsmål, da jeg jo adskillige

[Chr. Rasmussen.]
 gange tidligere har draget det frem her i tinget, nemlig ved behandlingen af de årlige udlånslove. Men baggrunden nu er frygten for de administrationsvanskeligheder, der vil opstå, hvis loven skal fortsætte i sin nuværende form. Det har i flere tilfælde vist sig at være vanskeligt efter 13. almindelige vurdering; jeg har vist loy at hævde, at loven er blevet helt urimelig.

Ligningsdirektoratet har opgjort den gennemsnitlige pris på landbrugsejendomme i 1968 til 15 pct. over vurderingen, hvilket er ensbetydende med, at en række ejendomme er solgt til vurderingspris eller eventuelt en lavere pris. Det er derfor helt urimeligt fortsat at arbejde med en pantsætningsgrænse for statslån på 120 pct. af ejendomsværdien. Der var en vis rimelighed i det på det tidspunkt, da denne bestemmelse blev sat ind i loven, fordi afstanden dengang var meget stor mellem vurderings- og handelsprisen. Dette er ikke tilfældet efter 13. almindelige vurdering og kan heller ikke forventes at blive det efter 14. alm. vurdering, slet ikke med de ændringer, der er sket i vurderingsloven.

Derfor mit spørgsmål: vil ministeren foreslå, at loven ændres, således at vurderingspris og pantsætningsgrænse bliver den samme, sådan som tilfældet er i loven om arbejderboliger på landet?

Landbrugsministeren (Peter Larsen):
 Spørgsmålet om, hvorvidt der er fornøden pantsikkerhed ved en pantsætningsgrænse på 120 pct. af den til enhver tid værende ejendomsværdi, blev berørt i forbindelse med den sidste lovændring, der fandt sted i 1967. Der blev dengang foretaget en undersøgelse af statens tab ved tvangsauktioner af husmandsbrug i perioden 1. januar 1961-31. december 1965, og da tabene havde været ganske ubetydelige, var man af den opfattelse, at den hidtidige lånegrænse stadig burde opretholdes, hvorved også måtte tages i betragtning, at pantet normalt ud over ejendom og bygninger vil omfatte løsøre værdier.

En nylig foretagen undersøgelse, nemlig fra perioden 1966 til dato, har vist, at der i denne periode på 3¼ år har været et samlet tab på ca. 98.000 kr. på i alt 3 ejendomme. Jeg kan oplyse, at der i samme

periode har været en fortjeneste på ca. 18.000 kr. på andre 3 ejendomme. En automatisk rykningsbestemmelse er, set fra et administrativt synspunkt, en hensigtsmæssig ordning; men om den hidtidige grænse også i dag er — og vel navnlig, som hr. Chr. Rasmussen peger på, efter den 14. almindelige vurdering vil være — forsvarlig, er et andet spørgsmål. Jeg er dog af den opfattelse, at en vis reduktion af pantsætningsgrænsen kan forekomme rimelig.

Sagen har også, som nævnt af hr. Chr. Rasmussen, været drøftet ved flere lejligheder i jordlovsudvalgets forretningsudvalg, og spørgsmålet om nedsættelse af pantsætningsgrænsen vil blive behandlet af det under landbokommissionen netop nedsatte underudvalg, der skal undersøge hensigtsmæssigheden af de nugældende bestemmelser i statshusmandsloven og behovet for en koordination af lånelovgivningen og låneadministrationen til foranstaltninger vedrørende landbrugsejendomme. Jeg har bedt dette underudvalg fremskynde behandlingen af spørgsmålet om pantsætningsgrænsen for lån i henhold til statshusmandsloven, og jeg håber, det fører til, at vi til efteråret kan tage hele dette spørgsmål op.

Jeg vil dog tilføje, at en nedsættelse af grænsen for den automatiske rykning umiddelbart kun vil få virkning for de lån, der bevilges efter en lovændrings gennemførelse, og for tidligere ydede lån, der efter dette tidspunkt konverteres. Men som sagt, jeg håber, at vi i næste folketingsår kan få en samlet bedømmelse og også en vis imødekommenhed af det spørgsmål, hr. Chr. Rasmussen her har rejst.

Chr. Rasmussen: Jeg må naturligvis takke landbrugsministeren for svaret. Jeg er da helt klar over, at man ikke ved at ændre loven kan ændre det, der allerede er sket; det må man affinde sig med. Men min frygt er, at 14. almindelige vurdering, hvor man vurderer beboelse for sig og det øvrige for sig, vil føre til en højere vurdering, og lægger man så 20 pct. ovenpå, er vi ude i noget, som gør, at enhver landmand i hvert fald i dag må sige, at så har han i virkeligheden ingen som helst eksistensmuligheder.

I øvrigt er der det kuriøse i det, at vi

[Chr. Rasmussen.] har et folkevalgt organ, der skal vurdere ejendommen efter, hvad en fornuftig køber ville give for den, og så har vi et andet folkevalgt organ, der skal tildele lån til 20 pct. over det, en fornuftig køber vil give for den; det forekommer i virkeligheden helt horribelt.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Må jeg til det sidste blot svare ganske kort, at netop den omstændighed, at der er sket en ændring af vurderingsloven, på forhånd skaber en vis usikkerhed over for virkningen, og derfor er det nok hensigtsmæssigt, at disse nye momenter indgår i de overvejelser, landbokommissionen gør sig, således at vi får fuld klarhed over virkningen, når vi skal lovgive om disse spørgsmål til efteråret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Poul Dalsager** til socialministeren:

„Vil ministeren overveje muligheden af at indsætte en ankemulighed i loven om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister?“

Skriftlig begrundelse:

I loven er der givet kommunerne mulighed for, men ikke pligt til, at yde hjælp til en række særlige foranstaltninger, f. eks. hjælp til indretning af hjemmet, støtte til nødvendige hjælpemidler m. m.

Muligheden for, at der kan forekomme forskelsbehandling for pensionisterne fra kommune til kommune, er til stede, og jeg finder det derfor rimeligt, at der i lighed med andre sociale love fandtes adgang til at indanke afgørelser, truffet af socialudvalgene, for amtet.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Poul Dalsager: De fleste af de sociale love, vi vedtager her i folketinget, overlades af gode grunde de sociale udvalg til administration. Eftersom det jo er menneskeværk, kan det ikke undgås, at denne administration ofte vil blive forskellig fra kommune til kommune, og derfor har man i henhold

til de fleste af den slags love en ankeinstans, hvor utilfredse borgere vil kunne henvende sig.

Vi har nu i omsorgsloven fået indflettet en bestemmelse om, at kommunerne kan være pensionisterne til hjælp på visse områder, f. eks. ved indretning af lejligheder og visse andre ting, hvis kommunerne altså vil, så vidt jeg har forstået det. Derfor har jeg ment, at det ville være rimeligt for også på det område at sikre, at borgerne får den samme behandling, uanset i hvilken kommune de bor, at man også her havde en mulighed for at anke socialudvalgenes afgørelser.

Socialministeren (Nathalie Lind): Jeg kan til hr. Poul Dalsagers spørgsmål svare, at hovedreglen efter omsorgsloven jo er, at afgørelserne kan indankes for amterne, og at amternes afgørelser igen kan indankes for socialministeriet. Der er kun ganske enkelte undtagelser med hensyn til forhold, der direkte vedrører den enkelte pensionist, og disse undtagelser er, at socialudvalgenes afgørelser med hensyn til hjælp til indretning af en pensionists hjem og med hensyn til ydelse af hjemmehjælp ikke kan forelægges nogen anden administrativ myndighed.

Jeg finder det ikke realistisk, at vi skulle ændre omsorgslovens ankeregler på dette punkt. Hvis et amt skulle behandle en sag om hjælp til indretning af en pensionists hjem, måtte amtet jo have mulighed for at sætte sig ind i den enkelte pensionists forhold ved besøg på stedet; det ville igen pålægge amterne forpligtelser i omsorgsarbejdet, forpligtelser, som jeg mener naturligt må hvile på lokalkommunerne. Det ville især forudsætte et administrativt apparat, som amterne ikke råder over i dag, og det ville medføre udgifter, som jeg ikke tror vil stå i rimeligt forhold til fordelene ved en ankeregel.

Det er mit indtryk, at kommunerne gør, hvad de kan for at administrere reglerne rigtigt, og jeg finder altså ikke tilstrækkeligt grundlag for at foreslå, at omsorgslovens ankeregler skal ændres. Men omsorgsloven skal til revision i folketingssamlingen 1971-72; og hvis vi da har andre erfaringer end dem, vi har i dag, kan vi overveje spørgsmålet på ny.

Poul Dalsager: Jeg takker for svaret, selv om det egentlig ikke var det svar, jeg helst ville have haft. Hvis ikke ministeren mener, at det vil være muligt at indføje en ankebestemmelse, kunne det så tænkes, at man i ministeriet ville overveje at klargøre, hvordan man fra ministeriets og folketingets side havde tænkt sig disse regler administreret af de sociale udvalg? Retfærdighed er jo for de fleste et spørgsmål om, at alle bliver behandlet ens; hvis der er nogen, der ikke bliver behandlet ens, føler de sig uretfærdigt behandlet, og det synes jeg sådan set var noget af det, vi skulle forsøge at undgå.

Socialministeren (Nathalie Lind): Jeg vil blot sige til hr. Poul Dalsager, at i det cirkulære, der udsendes fra socialministeriet, gøres der opmærksom på kommunernes forpligtelse til at yde hjælp også på disse punkter.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om luftfart.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 134) findes i tidenden sp. 2921, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 945).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Enggaard: Jeg skal på hele udvalgets vegne meddele, at man efter at have drøftet det foreliggende lovforslag i 3 møder kan indstille lovforslaget til vedtagelse uændret.

Man har i særlig grad beskæftiget sig med spørgsmålet vedrørende fremgangsmåden ved ekspropriation, ligesom man har haft en dybtgående drøftelse af problemet omkring de i lovforslaget foreslåede erstat-

ningsbeløb. Om dette sidste har vi efter indhentet besvarelse fra ministeriet konstateret, at det i praksis vil være urealistisk at tænke sig, at man skulle have en højere ansvarsgrænse i Danmark end i andre lande på grund af de bestemmelser, som eksisterer. Men vi har med interesse konstateret, at det har en høj prioritet på arbejdsprogrammet for den juridiske komité for staternes internationale civile luftfartsorganisation, ICAO, og at man fra dansk side går ind for en forhøjelse. Vi vil gerne fra udvalgets side bestyrke ministeren i disse bestræbelser for, at man gennem en international aftale kan nå til højere erstatningsbeløb end dem, der gælder i dag.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Jeg vil gerne takke udvalget for samarbejdet og for tilslutningen, og jeg vil gerne herfra bekræfte, at vi i trafikministeriet har ganske samme opfattelse som udvalget: at det er ønskeligt at få de nævnte erstatningsbeløb forhøjet, og at vi derfor skal gøre vores bedste for at komme igennem med det på den måde, det teknisk kan lade sig gøre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om den amtskommunale beskatning.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 155) findes i tidenden sp. 3473, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 985).